

Tudod, mi az, hogy téli szünet?

A főiskola szűk folyosóján legálább 15-20 ember fújja-szívja a füstöt. Vizsgára várnak. Eppen azon gondolkodom, kit szólítsak meg — a bambán maga elé bámulót, a körmét rágra vihógót, az idegesen le-főljárkálót —, amikor engem szólít meg valaki a várakozók közül:

— Te, ne haragudj, eredetileg is ilyen színű volt a bundád?

— Nem, fehér. Befestettem. De téged ez izgat, most pár perccel a vizsgád előtt?

— Miért? Szerinted, mit kéne csinálnom? Tanulni már úgysem.

— Nem is tudom. Talán, mert így szoktam meg.

Valóban nem tudnak élni a hallgatók saját lehetőségeikkel? Azzal tudniillik, hogy ők maguk oszthatják el vizsgáikat, ők maguk dönthetik el, mikor kezdődik számukra a pihenés. Vagy mégsem csak ők döntenek el?

Negyedéves hallgatót kérdeztem, hogyan tud magának szabad napokat biztosítani a második félév megkezdése előtt.

— Nézd, nekem hat vizsgám van. Kérdésem tehát az, te hogy

— Először is aludnék, olvasgatnék — szigorúan nem kötelezőt —, aztán egyszerűen beszélgetnék emberekkel. Végre teljesen kitélenül.

Igazán nem nagy igények. Még sincs rá idő.

Mindenkinek fontos a pihenés? Vagy jobb, ha az ember csak az utolsó pillanatban lélegezhet föl? A többség szerint az előbbi a kellemesebb, van azonban ellenvéleményem is.

— Kész vagy?

— Nem. Csak január 31-én fejezem be.

— Hogyhogy? Vegyészknél így szokás?

— Nem hiszem. A csoporttársaim már végeztek. Csak én tolongok el így az időt.

— Miért?

— Fene tudja, először szépen beosztom, aztán, mikor elkezdik tanulatni, kiderül, nem megy, halasztanom kell.

— Mégis, mit csinálsz tanulás helyett?

— Hát, attól függ! Moziba megyek, olvasgatok, sétálgatok, egyszerűen mindenre van időm. Még pihenésre is.

— Milyen az átlagod?

— Általában megfelelő. Néha közepes.

— Tudod, mi az, hogy téli szünet?

— Persze. Télen jár az általános és középiskolások diákjainak. Meg egyetemistáknak is, ha csinálnának maguknak.

Belgyógyászokat, ideggyógyászokat faggatva megerősödtem abbéli hitemben, hogy igenis szükségük van az egyetemi hallgatóknak a szünetre, pihenésre, kikapcsolódásra. Sőt, nekik van igazán! A tanulásba ők energiát pótolni, a vizsgák okozta feszültséget oldani kell — téli szünettel is! Mástkülönb, elvégezve az egyetemet, főiskolát, nem szakemberek, hanem összeroppant diplomások hagyják el az intézményeket. A felsőfokú oktatási intézményekben tehát, ezeket a szempontokat is figyelembe véve kellene átdolgozni a Tanulmányi és Vizsgaszabályokat, a hallgatóknak pedig okosabban kellene élniük a pihenésre való jogaikkal.

A mi hozzászólásunk

Az elmúlt év őszi fiatalaink életének egyik fontos eseményét a két lépcsőben megrendezett ifjúsági parlamentek jelentették. Tudósítónk ugyan valamennyi fórumon jelen voltak, de mert akkor éppen az elhangzottak rögzítése volt a feladatunk, hozzászólásunkat most utólag tesszük meg.

Természetesen ezen „interpellációkban” a parlamentek minden szempontból való elemzésére nem vállalkozhatunk, ezért most néhány a tanácskozásokról tapasztalt általános, ám igen fontos jelenségről kívánunk beszélni.

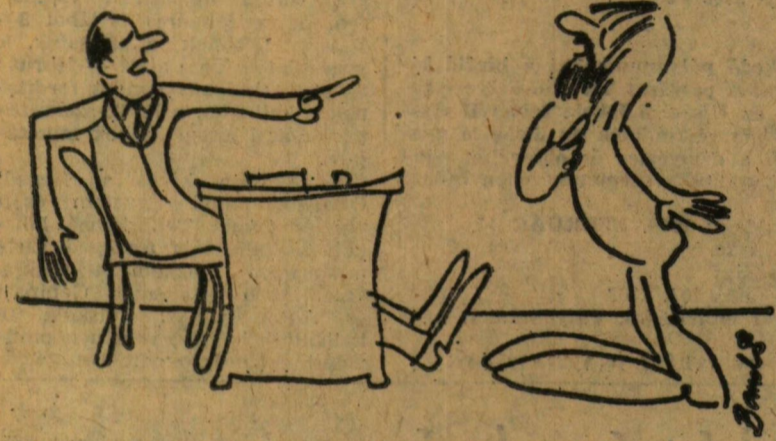
A legelején a legfontosabb szakasz, az előkészítés munkálatai érdemeinek említése. Annál is inkább, mivel elmondható, hogy a két egyetemen sokkal zökkenőmentesebb, sőt alaposabb volt az ülésekre való felkészülés, mint a két eszbenővel ezelőtti parlamenteken. Ezt bizonyítja a kérdések, felvetések, javaslatok nagy száma, s az, hogy mind pedig a KISZ-vezetés körültekintően, csaknem minden részletre kiterjedő pontossággal készítette el a beérkezett észrevételek alapján a tapasztalatokat összegző beszámolókat, az elkövetkező évek feladatait meghatározó intézkedési terveket. A tények kedvéért azonban — s egyben figyelmeztetőként — meg kell említenünk, hogy a tanárképző főiskolán sajnos mulasztás is előfordult — éppen az előkészítés szakaszában.

Ami a hallgatók részvételét illeti a különböző szintű fórumokon, egy-két kivételtől eltekintve, megfelelő, sőt jobb volt a korábbi években tapasztaltaknál. Ez pedig bizonyítéka annak, hogy nőtt a fiatalok közéleti aktivitása, valóban komolyan vették a saját

további életüket is meghatározó kérdések megvitatását.

Az imént elmondottakat igazolják az alábbi tapasztalatok is: mindhárom felsőoktatási intézmény ifjúsági parlamentjein szembetűnő volt, hogy a hallgatók kérdéseikben, kéréseikben mennyire a lényegre törekedtek, elsősorban az alapvető problémákra hívták fel az intézmények vezetőinek figyelmét. Mindez a gondok mielőbbi megoldásában, orvoslásában mindenképpen nagy segítséget jelent. Csakúgy, mint az a nyílt, őszinte, egyszerű demokratikus szellem, ami az üléseket általában jellemezte. Fügyelemre méltó volt az is, ahogy mindkét fél súlyának megfelelő komolysággal, felelősséggel kezelte a felmerült kérdéseket. Örvendetes volt, hogy a problémák megvitatása során többségében mind a hallgatók, mind a válaszadók kölcsönös tiszteletadással hallgatták meg egymás érveit, észrevételeit, javaslatait. Nem lennének azonban hűek az igazsághoz, ha a demokratizmusmal kapcsolatban nem szólnánk a főiskolai parlamenten történetekről, ahol a vitaközös egy idő után sajnos vádaskodássá, személyeskedéssé alakult át, a megváltozott hangnem pedig egyáltalán nem szolgálta a fórum célját: a bajok, a gondok közös orvoslását, a feladatok együttes meghatározását és megoldását.

Az említett hibákkal, hiányosságokkal együtt is úgy érezzük, a tavalyi ifjúsági parlamentek az érintett témákban — előkészítés, részvétel, demokratikus szellem jelentős — előrehaladást mutattak a korábbi évekhez képest.

— Január 1-én várom vizsgára!
— De én karácsony másnapján szeretnék jönni!

tudok, minék idegesítem magam. Majd ott bent, ha már becsuktam magam mögött az ajtót. Ott úgy is felmegy a zabszem!

— Van még vizsgád ezen kívül?

— Persze. Még kettő.

— Még kettő? Január 20. után? Hány vizsgád van összesen?

— Négy, csak négy. De tudod, mindig úgy oszom el, hogy karácsony, és szilveszter között nekellen különösebben izgulnom. Egy vizsga az ünnepek előtt, a többi januárban.

— Így minden esélyed megvan arra, hogy hullafáradtan kezdj a második félévhez. Nem?

— Igen, de így ki tudok csinálni magamnak néhány nyugodt napot. Ez a szünetem.

— Miért nem a vizsgaidőszak végére tervezed a szüneted?

osztánad ezt be úgy, hogy maradjon mondjuk, tíz napod pihenésre. Mert nekem még soha nem sikerült az eitelt évek alatt. Igaz, nincs mindig hat vizsga, de elég három szigorlat meg egy kollokvium.

— S ha csak kollokviumok vannak? Akkor sem megy?

— Nem. Akkor is figyelembe kell vened a vizsgáztatók kijelölt napjait, s ez nem mindig esik egybe a te igényeiddel.

— Na, jó azért már elég kevés oktató van, aki csak megadott napokon hajlandó vizsgáztatni.

— Mondád, mikor vizsgáztál te utoljára?

— Hát... elég régen. De akkor mi a megoldás szerinted?

— Mindenek előtt csökkenteni a vizsgák számát, vagy több vizsga estén elővizsgáztatni. Ez elég indokolt!

— Mit csinálnál, ha lenne most egy szabad heted?

Tanárképzés, kollégium, menza

A József Attila Tudományegyetem december 9-én rendezte meg ifjúsági parlamentjét az aulában. (Mivel lapunk vizsgálóidőszakban nem jelenik meg, ebben a számunkban számolunk be a tanácskozásról.) A fiatalok fórumán Papp István üléseknök közönlötté dr. Tóth Istvánt, az MSZMP KB osztályvezetőjét, dr. Vastagh Pált, a KISZ KB IB tagját, Miklós Imrét, az Oktatási Minisztérium főtanácsosát, dr. Végő Gyulát, az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának munkatársát, dr. Schmidt Józsefet, az MSZMP Szeged városi Bizottságának munkatársát, Pádár Lászlónét, a Csongrád megyei Úttörőelnökség elnökét, Vastagh Györgyöt, a városi KISZ-bizottság titkárát, az egyetem állami és társadalmi szerveinek vezetőit, a kari küldötteket.

Dr. Antalffy György rektor bevezető szavai után dr. Rácz János oktatási rektorhelyettes tartotta meg a beszámolót. Ebben először szólt a két éve megrendezett parlament intézkedési tervében foglaltak végrehajtásáról: az ösztöndíjak felemeléséről, a tantervek módosításáról, az irányított elhelyezkedés és a hallgatói érdekképviselet elmúlt időszakbeli tapasztalatairól. Külön is szó volt a beszámolóban a világnézetű nevelés, az idegennyelvi és a honvédelmi oktatás színvonalának további emeléséről, a jegyzetellátás még mindig meglévő nehézségeiről. Ezután az oktatási rektorhelyettes ismertette a kari parlamenteken elhangzott javaslatok nyomán összeállított intézkedési tervet. E szerint az intézmény előtt álló legfontosabb feladatok sorában szerepel az új kollégium felépítésének meggyorsítása, az egyetemi nyomda továbbfejlesztése a jegyzetellátás javítása érdekében, az óvodai és lakáskérdés mielőbbi megoldása, az oktatási körülmények jobbá tétele a Petőfi sugárúti épület második szintjének

átalakításával. A tantárgy oktatásának biztosítására a jövőtanévben szociológiai tanszék létesül az egyetemen, új szakpárok bevezetését is tervezi a tanárképző karok. Még nagyobb figyelmet fordítanak az egyetemi köznevelődési munka összehangolására és támogatására. Végül az intézkedési terv javaslatokat tartalmaz az ösztöndíjas gyakorlatok bérézésének rendezéséről, a felvételi vizsgák módosításáról.

Ezt követően Balogh István gazdasági főigazgató számolt be a hallgatóknak az egyetem költségvetéséről, majd választott a kari üléseken felvetett gazdasági tárgyú kérdésekre.

Dr. Csernus Sándor, a JATE KISZ-bizottságának titkára hozzászólásában összegezte a kari szintű parlamentek tapasztalatait, külön is említett tett a tanárképzés, valamint az egyetemi sportélet továbbfejlesztésének szükségességéről. A további feladatok közül dr. Karácsonyi Béla igazgató válaszolt az Egyetemi Könyvtárral kapcsolatosan korábban felmerült legfontosabb kérdésekre, mint például a nyitvatartás meghosszabbítása, a könyvek eltűnése és az 1945 előtti kiadású kötetek kölcsönzési tilalma.

A küldöttek interpellációkban a hallgatókat érintő lényeges problémákról szóltak. Többen javasolták, hogy vizsgálják felül a pszichológiai és szakmódszertani oktatást, fordítsanak nagyobb gondot az egyetem pedagógusjelöltjei gyakorlati képzésére. Ezzel kapcsolatban olyan elképzelésről is szó volt, hogy a TTK-s és bölcsész hallgatók számára már az első év első félévétől tegyék kötelezővé az óralátogatást. Ugyancsak több hozzászóló foglalkozott a pályázat útján való elhelyezkedés kérdésével, kérték a pályázati rendszer megreformálását, s a joghallgatók pályázati határidejének előbbre hozását. Javaslat

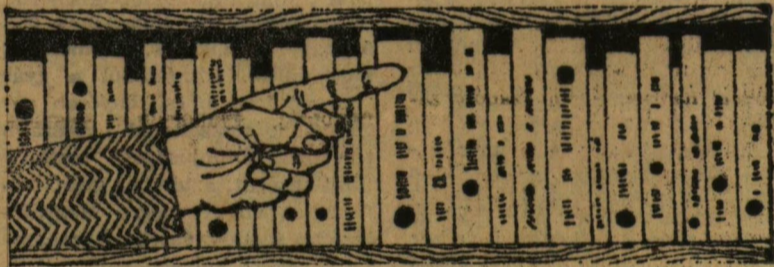
hangzott el az orosz és német szakos hallgatók külföldi részképzési időpontjának megváltoztatásáról.

A szociális helyzettel kapcsolatban a küldöttek felvetették, hogy még mindig nem kielégítő a menzai koszt, javasolták: a dékáni hivatalok egyeztessék a tanrendekeket a menzai étkezés lépcsőzetes megoldása érdekében. Az egyetemi fórumon is szó volt a kollégiumi helyzetről, kifogásolták, hogy a felújítási munkálatokat szorgalmi időszakban végzik, s kérték az egyetem vezetését, hogy a nyáron is tartssanak fenn néhány szobát a diákokonban a hallgatók számára. Kérés, illetve javaslat hangzott el az Auditorium Maximum felújításának és világításának korszerűsítéséről, a JATE önálló tornatermének megépítéséről, a kollégiumi stúdiók fejlesztéséről, valamint a hallgatók kedvezményes vasúti utazásáról.

A hozzászólásokat követően először Miklós Imre minisztériumi főtanácsos, majd dr. Rácz János válaszolt a kérdésekre, észrevételekre. Az oktatási rektorhelyettes javasolta az intézkedési terv kiegészítését: ígéretet tett a szakmódszertani oktatás és a pedagógusképzés gyakorlati részének mielőbbi felülvizsgálatára, a marxista tárgyak helyes oktatási sorrendjének kialakítására a Bölcsészettudományi Karon. Balogh István válaszában részletesen foglalkozott a Bolyai Kollégium vizsgálata során eléállott helyzettel, javasolta, hogy vegyék fel az intézkedési tervbe a kollégiumi stúdiók patronálását és az ifjúságmozgalom-történelmi kutatások támogatását.

Az ötéves ifjúsági parlament záróaktusaként a résztvevők elfogadták a beszámolót és valóban tartalmaz, lényeges kérdéseket érintő intézkedési tervet.

SZ. Z.

Gaál Endre tanulmánya a szegedi munkásmozgalomról

A helytörténetírás jeles kutatója korábbi, nagy elismerést és érdeklődést kiváltó munkáiban forrásokat és tanulmányt tett közzé a szegedi ipari munkásság 1905 előtti szakmai szervezkedéséről. Ezúttal a helyi szociáldemokrata pártmozgalom fejlődését tette tisztezes, mélyreható és igen szakzerű vizsgálat tárgyává ugyanebben a történelmi periódusban.

A szerző nagy figyelmet szentelt a szegedi munkásmozgalom eddig kevésbé méltott kimagasló alakja, Pollák Béla politikai tevékenysége hiteles, mindenoldalú pártmozgalom fejlődését tette tisztezes, mélyreható és igen szakzerű vizsgálat tárgyává ugyanebben a történelmi periódusban. A szerző nagy figyelmet szentelt a szegedi munkásmozgalom eddig kevésbé méltott kimagasló alakja, Pollák Béla politikai tevékenysége hiteles, mindenoldalú pártmozgalom fejlődését tette tisztezes, mélyreható és igen szakzerű vizsgálat tárgyává ugyanebben a történelmi periódusban.

Gaál Endre dolgozatának egyik legizgalmasabb része az 1898. május 18-án megjelent Munkáslap bemutatása. A Csongrád megyei szociáldemokrata földművelő- és ipari munkások, kiskörművek és iparosok politikai havi közlönyként megjelenő szociáldemokrata

sajtóorgánum alapításában Pollák Bélának ugyancsak fontos szerepe volt. A kezdeti fogva osztályharcos irányítást képviselő Munkáslapot a megye határain túl is olvasták — a szerkesztői üzenetek tanúsága szerint — Újverebástól Kiskunfélegyházáig, Lippától Hódmezővásárhelyen és Szegeden át Pécsig terjedő területen. Szerző, hasznosítva alapos nyomdatechnikai ismeretét, kimutatta, milyen tipográfiai előnyök származtak abból, hogy a kezdetben Szentesen megjelenő lapot, a harmadik számtól kezdve, Szegeden állították elő. Felhívta továbbá a figyelmet a szentesi és csongrádi szocialisták által 1899 őszén Szentesen kiadott Szabad Szó és a Munkáslap közötti kapcsolatokra is.

A szerző a továbbiakban a rá jellemző alaposággal és részletességgel, az újonnan feltárt források tömegének felhasználásával nyomon kíséri és bemutatja a korszak szociáldemokrata politikai mozgalomának minden területét: a választójog demokratizálásáért folytatott harcot, a szíves küzdelmet a munkásság mindennapi érdekeinek védelméért, a békéltető bizottságokba való bekapcsolódást, a szocialista ideológia terjesztését szolgáló szaktársaságok működését stb.

A gondosan kiválasztott, még sehol sem közölt képanyagot is tartalmazó tanulmány a Történelmi Szakcsoport Acta-sorozatának 60. füzeteként jelent meg. A szép kivitelezés a Szegedi Nyomda munkáját dicséri.

DR. HEGYI ANDRÁS